

BẢN TIN PHÁP LUẬT

(Bộ môn Luật Tài chính – Ngân hàng, Trường Đại học Luật Hà Nội)

Ban biên tập

Người thực hiện

: Hoàng Minh Thái

Chịu trách nhiệm kiểm soát về nội dung

: PGS.TS. Phạm Thị Giang Thu

Bản tin được xác định là tài sản của Ban biên tập, cấm vi phạm

Bộ trưởng Bộ Tài chính giải trình về chấp hành pháp luật về phí và lệ phí

Nguồn: vtca.vn

Ngày 11/4, Ủy ban Tài chính Ngân sách đã tổ chức phiên giải trình về chấp hành pháp luật về phí và lệ phí đối với Bộ trưởng Bộ Tài chính Đinh Tiến Dũng và một số bộ ngành có liên quan. Các ý kiến của đại biểu tại phiên giải trình tập trung vào các nội dung như thẩm quyền ban hành văn bản; Công tác thanh tra, kiểm tra sai phạm; Công tác quản lý thu chi đối với phí và lệ phí...

Báo cáo giải trình trước UBTWQH, Bộ trưởng Đinh Tiến Dũng cho biết, Pháp lệnh phí và lệ phí được Ủy ban thường vụ Quốc hội thông qua ngày 28 tháng 8 năm 2001, có hiệu lực thi hành từ ngày 01 tháng 01 năm 2002. Qua 12 năm triển khai thực hiện Pháp lệnh phí và lệ phí đã đạt được một số kết quả nhất định,

Theo quy định của Pháp lệnh Phí và lệ phí, Danh mục phí gồm 73 loại phí, được sắp xếp thành 12 nhóm theo tính

Trong số này:

1. Bộ trưởng BTC giải trình PL về phí và lệ phí	1
2. TTg phê duyệt KH vay và trả nợ năm 2014	4
3. Tin vắn	7

chất công việc gắn với lĩnh vực, nhóm ngành có những đặc điểm về kinh tế kỹ thuật tương tự như nhau. Danh mục lệ phí gồm 43 loại lệ phí, được xếp thành 5 nhóm, phù hợp với nhóm các công việc quản lý hành chính nhà nước.

Cơ quan có thẩm quyền ban hành văn bản quy phạm pháp luật hướng dẫn về phí, lệ phí, bao gồm: Chính phủ, Bộ Tài chính (hoặc liên Bộ), Hội đồng nhân dân cấp tỉnh và đồng thời giao cho Chính phủ quy định chi tiết Danh mục phí, lệ phí ban hành kèm theo Pháp lệnh và quy định thẩm quyền ban hành văn bản quy phạm pháp luật về từng khoản phí, lệ phí cụ thể cho phù hợp.

Cho đến nay, việc triển khai thi hành pháp luật về phí, lệ phí thu được một số kết quả đáng kể như ban hành Hệ thống văn bản một cách kịp thời, đồng bộ theo đúng thẩm quyền quy định tạo ra

khung pháp lý rõ ràng, góp phần lập lại trật tự kỷ cương trong việc ban hành, tổ chức thu nộp, quản lý và sử dụng phí, lệ phí:

Qua theo dõi thực hiện, các Bộ ngành đã triển khai thực hiện đúng các quy định của Pháp lệnh phí, lệ phí và các văn bản hướng dẫn. Đối với các địa phương đã chấp hành tốt các quy định của Nhà nước trong ban hành các loại phí, lệ phí theo Danh mục các loại phí, lệ phí đã được phân cấp; mức thu phí, lệ phí thực hiện trong khung mức thu của Bộ Tài chính hướng dẫn; ban hành theo thẩm quyền, theo đó HĐND cấp tỉnh là cơ quan quyết định, trên cơ sở đề xuất của UBND cấp tỉnh.

Hệ thống văn bản pháp luật phí và lệ phí được ban hành đã góp phần cải cách thủ tục hành chính, giảm chi phí đầu vào của sản xuất kinh doanh và phục vụ tốt quá trình hội nhập kinh tế thế giới.

Báo cáo giải trình của Bộ trưởng cũng đã chỉ rõ những điểm còn hạn chế và phương hướng hoàn thiện hệ thống pháp luật về phí và lệ phí trong tương lai.

Tại phiên giải trình, ĐBQH cũng đã chất vấn, đề nghị Bộ trưởng Đinh Tiến Dũng làm rõ một số vấn đề liên quan đến phí và lệ phí, tập trung vào một số nội dung về tính thống nhất phí và lệ phí; Công tác thanh tra, kiểm tra sai

phạm; Công tác thu chi đối với phí và lệ phí.

Đại biểu Nguyễn Sỹ Cương, ĐB Trần Ngọc Huynh cho rằng hiện nay, người dân đang phải “gánh” hàng trăm loại phí gây áp lực lên cuộc sống. Ngoài ra, các bộ ngành và địa phương ban hành nhiều loại phí không có trong Danh mục, Bộ Tài chính đã đưa ra những biện pháp gì kiểm soát phí và lệ phí trái luật.

Ở góc nhìn khác, ĐB Phùng Quốc Hiên băn khoăn khi người dân không hiểu đâu là phí, lệ phí, đâu là giá dịch vụ chính. Vì vậy người dân nhầm lẫn thậm chí bị lừa. Nhiều nơi lợi dụng danh nghĩa nhà nước nhưng thực chất là của tổ chức cá nhân quy định những loại là phí nhưng thực chất là giá mà người dân phải gánh chịu. Bộ trưởng nêu rõ, Pháp lệnh phí và lệ phí quy định có 73 loại phí và 43 loại lệ phí, trong đó quy định rõ cơ quan có thẩm quyền ban hành văn bản quy phạm pháp luật với phí và lệ phí bao gồm chính phủ, Bộ Tài chính và HĐND cấp Tỉnh.

Toàn cảnh phiên họp

Đến nay đã có 280 văn bản hướng dẫn các khoản phí và lệ phí. Từ khi Pháp lệnh phí ra đời, Bộ Tài chính phối hợp với bộ ngành địa phương đã rà soát sửa đổi, bãi bỏ 340 khoản lệ phí đã ban hành không đúng quy định; Trình Thủ tướng ban hành Chỉ thị 24/2007/CT-TTg yêu cầu địa phương rà soát tình hình phí và lệ phí, bãi bỏ ngay những khoản phí và lệ phí không đúng quy định và không có trong Danh mục phí và lệ phí.

Trong quá trình thực hiện Chỉ thị 24, Bộ Tài chính nhận được phản ánh một số địa phương đã thu những khoản thu không có trong danh mục phí và lệ phí nhưng vẫn sử dụng tên gọi phí và lệ phí như khoản thu xây dựng cơ sở hạ tầng ngoại biên như đường giao thông, trung tâm y tế, các khoản thu tự nguyện như quỹ địa phương, quỹ khuyến học; hoặc có địa phương dù đã được Thủ tướng chính phủ miễn một số khoản thu phí an ninh, phí phòng chống thiên tai, nhưng khi thực hiện các khoản thu tương tự đóng góp quỹ quốc phòng an ninh; quỹ phòng chống thiên tai nhưng các địa phương vẫn gọi là phí gây nhầm lẫn. Thực tế cho thấy khi phát sinh các khoản đóng góp thì phí thì người dân lại nghĩ ngay đến phí và lệ phí, dù đó là những khoản đóng góp hoàn toàn tự nguyện. Một số khoản thu theo quy chế giá và giá dịch vụ cũng được hiểu nhầm là phí và lệ phí như phí chung cư, phí bốc dỡ container.

Bộ trưởng cũng bày tỏ sự thấu hiểu đối với những khó khăn của người dân khi phải nộp rất nhiều khoản núp bóng phí, lệ phí. “Bộ Tài chính rất thông hiểu trong điều kiện hết sức khó khăn, nhưng phí vẫn thu. Trong khi đó nhiều khoản thu không phải là phí nhưng vẫn gọi là phí càng gây bức xúc cho người dân”

Về câu hỏi của một số đại biểu liên quan đến 21 khoản thu có tên trong Danh mục phí và lệ phí nhưng đến nay vẫn chưa có văn bản hướng dẫn, Bộ trưởng cho biết, trong quá trình xây dựng Danh mục Phí và Lệ phí, có những loại phí do dự báo có thể phát sinh nhưng đến nay chưa phát sinh hoặc việc thu các khoản phí đó chưa phù hợp nên chưa xây dựng văn bản hướng dẫn như phí luồng lạch, phí phá sản...

Trong thời gian tới, để khắc phục những tồn tại, bất cập, việc nghiên cứu sửa đổi Pháp lệnh Phí và lệ phí tập trung vào một số nội dung trọng tâm như: Rà soát lại Danh mục Phí và Lệ phí theo hướng bổ sung vào danh mục một số loại phí, lệ phí đang được quy định tại các văn bản QPPL khác nhằm bảo đảm tính thống nhất theo quy định của pháp luật phí và lệ phí; Đưa ra khỏi Danh mục một số khoản phí mà trong thực tế theo các văn bản khác là giá dịch vụ hoặc quy định không thu và các loại phí có tên trong danh mục nhưng thực tế chưa phát sinh; Đối với các loại

dịch vụ có thể thu hút sự đầu tư của xã hội như phí gửi xe, phí chợ... chuyển sang cơ chế về giá. Những lĩnh vực hoạt động không thực hiện xã hội hóa do Nhà nước thực hiện thì tiếp tục giữ trong danh mục như hiện hành.

Trả lời câu hỏi của các đại biểu về phân cấp quản lý và quyền quyết định loại phí còn gì bất cập, có lợi ích ngành, địa phương hay không, Bộ trưởng khẳng định, theo quy định phải có tên trong Danh mục mới được phép thu, Chính

phủ quy định chi tiết danh mục phí và lệ phí, và nghiêm cấm các tổ chức cá nhân tự đặt ra các loại phí và lệ phí. Các khoản phí và lệ phí thuộc địa phương do Hội đồng nhân dân cấp tỉnh quy định theo phân cấp. Pháp luật quy định rất rõ ràng và chặt chẽ về Danh mục phí lệ phí, phân cấp cụ thể cho từng cơ quan chức năng có thẩm quyền do vậy không có chuyện bộ này hay địa phương kia tự đặt ra các khoản phí và lệ phí để thu lợi hoặc cục bộ cho từng địa phương.

Chính phủ chi ngân sách “vượt rào”?

Nguồn: vneconomy.vn

Có ý kiến tại Ủy ban Tài chính - Ngân sách cho rằng, số bội chi như báo cáo của Chính phủ chưa phản ánh hết tình hình bội chi - Ảnh minh họa.

Cho rằng Chính phủ điều hành tăng bội chi ngân sách nhà nước năm 2012 chưa có ý kiến của Ủy ban Thường vụ Quốc hội là chưa phù hợp, Ủy ban Tài chính – Ngân sách của Quốc hội “đề nghị Chính phủ cần rút kinh nghiệm”....

Trình bày báo cáo quyết toán ngân sách Nhà nước tại phiên họp sáng 17/4 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội, Bộ trưởng Bộ Tài chính cho biết, Quốc hội quyết định mức bội chi ngân sách nhà nước năm 2012 là 140.200 tỷ đồng, bằng 4,8% GDP. Quyết toán số bội chi là 154.126 tỷ đồng, so dự toán vượt 13.926 tỷ đồng, bằng 4,75% GDP thực tế, nằm trong tỷ lệ bội chi Quốc hội cho phép.

Tuy nhiên, thẩm tra sơ bộ, có ý kiến tại Ủy ban Tài chính - Ngân sách cho rằng, số bội chi như báo cáo của Chính phủ chưa phản ánh hết tình hình bội chi như: chưa tính đủ số hoàn thuế giá trị gia tăng phát sinh trong năm, nợ đọng

xây dựng cơ bản, tạm ứng vốn lớn chưa thu hồi.

Cơ quan thẩm tra đề nghị Chính phủ xác định lộ trình cụ thể để xử lý những khoản nợ và khoản ứng nêu trên nhằm bảo đảm tính chủ động trong điều hành ngân sách nhà nước, đảm bảo an ninh tài chính quốc gia.

Hai lần đề nghị “rút kinh nghiệm”

Chủ nhiệm Ủy ban Tài chính - Ngân sách Phùng Quốc Hiển phân tích, mặc dù tỷ lệ bội chi ngân sách nhà nước tính trên GDP có giảm so với dự toán (4,8%) nhưng số bội chi lại tăng 13.926 tỷ đồng so với dự toán được Quốc hội quyết định.

“Việc Chính phủ điều hành tăng bội chi ngân sách Nhà nước trên cơ sở tăng giải ngân nguồn vốn ODA (tăng 17.143 tỷ đồng) theo báo cáo của Chính phủ là tích cực, nhưng việc chưa có ý kiến của Ủy ban Thường vụ Quốc hội trước khi thực hiện là chưa phù hợp với khoản 2, điều 49 của Luật Ngân sách Nhà nước, đề nghị Chính phủ cần rút kinh nghiệm”, ông Hiển nêu quan điểm của cơ quan thẩm tra.

Vẫn liên quan đến chi ngân sách, Chính phủ đề nghị cho phép quyết toán chi chuyển nguồn số tiền 383,02 tỷ đồng do việc thu hồi vốn của một số dự án chậm giải ngân để phân bổ cho một số dự án khác của các bộ, ngành.

Đồng ý với đề nghị này, song thường trực cơ quan thẩm tra lại thêm một lần đề nghị Chính phủ cần rút kinh nghiệm, trước khi thực hiện cần báo cáo Ủy ban Thường vụ Quốc hội, đảm bảo thực hiện đúng quy định của Luật Ngân sách Nhà nước.

Bên cạnh các nội dung trên, báo cáo thẩm tra sơ bộ còn chỉ ra khá nhiều căn bệnh đã được nêu từ các năm trước song vẫn chưa thuyên giảm đáng kể. Như, chi thường xuyên vẫn còn tình trạng lãng phí, chi sai chế độ quy định, không đúng mục đích.

Thu ngân sách chỉ tăng 1,9%, tương đương 14.072 tỷ đồng thì chi quản lý hành chính tại hầu hết các địa phương đều vượt dự toán, tăng 12,5%, tương đương 9.924 tỷ đồng. 20/34 tỉnh được kiểm toán có chi quản lý hành chính vượt trên 30%, báo cáo thẩm tra nêu rõ.

Kết quả kiểm toán do Tổng kiểm toán Nhà nước Nguyễn Hữu Vạn trình bày cũng chỉ ra vô số các vi phạm trong thu chi ngân sách năm 2012.

Như, 24/34 địa phương được kiểm toán sử dụng nguồn cải cách tiền lương để chi thường xuyên, chi một số nhiệm vụ khác chưa đúng quy định 1.409 tỷ đồng.

Hay năm 2012 còn một số khoản thuộc nhiệm vụ chi của ngân sách nhà nước chưa được xử lý vào cân đối ngân sách nhà nước. Số quyết toán hoàn thuế giá

trị gia tăng năm 2012 thấp hơn số thuế giá trị gia tăng thực hoàn đến 31/12/2012 là 33.478,34 tỷ đồng. Kiểm toán nhà nước cũng kiến nghị giảm chi trên 5.000 tỷ đồng và tăng thu trên 4.000 tỷ đồng đối với niên độ ngân sách 2012.

Mặc dù vậy, cả Kiểm toán Nhà nước và cơ quan thẩm tra vẫn thống nhất với các con số quyết toán ngân sách nhà nước năm 2012 được Chính phủ trình.

Theo đó, tổng số thu cân đối ngân sách nhà nước là 1.058.140 tỷ đồng (bao gồm cả chuyển nguồn từ năm 2011 sang năm 2012, thu kết dư ngân sách địa phương năm 2011, thu huy động đầu tư của ngân sách địa phương theo quy định của Luật Ngân sách nhà nước);

Tổng số chi cân đối ngân sách nhà nước là 1.170.924 tỷ đồng (bao gồm cả chuyển nguồn từ năm 2012 sang năm 2013);

Bội chi ngân sách nhà nước 154.126 tỷ đồng, bằng 4,75% GDP (không bao gồm kết dư ngân sách địa phương 41.342 tỷ đồng).

Có “sai phạm”, vẫn “nhất trí”

Phó chủ tịch Quốc hội Uông Chu Lưu đề nghị làm rõ, rằng tại sao chỉ ra nhiều tồn tại hạn chế và kiến nghị tăng thu, giảm chi nhiều tỷ đồng mà cuối cùng cả cơ quan thẩm tra và kiểm toán đều đi

đến kết luận đồng ý với con số được Bộ Tài chính báo cáo.

Chủ nhiệm Phòng Quốc Hiến giải thích, theo quy định của luật thì phát hiện sai sót thời điểm nào thì xử lý tại thời điểm đó nên những kiến nghị về thu, chi ngân sách năm 2012 sẽ được xử lý vào năm 2013.

Về nguyên tắc đồng ý như vậy, nhưng nếu qua kiểm toán và thẩm tra phát hiện khoản chi hoàn toàn không đúng mà vẫn chấp nhận quyết toán chi thế này tức là chấp nhận thiếu sót đó?, Phó chủ tịch Uông Chu Lưu vẫn băn khoăn.

Sợ nhất là không phát hiện ra chứ phát hiện ra là cương quyết thu hồi, Phó chủ tịch cứ yên tâm, Chủ nhiệm Hiến phát biểu.

Nhận xét hai cơ quan thẩm tra và kiểm toán đã đồng tình thì chả có gì để bàn về con số nữa, song Chủ nhiệm Ủy ban Kinh tế Nguyễn Văn Giàu nói ông thực sự chưa yên tâm khi nhìn vào tồn tại, vi phạm năm sau giống như năm trước và còn trầm trọng hơn. Nhiều khoản thu đạt rất thấp mà chưa nêu được lý do chính đáng, rồi nợ thuế, thất thu thuế cũng rất đáng lo ngại, ông Giàu nhận xét.

Cùng nỗi “vấn vương” như Phó chủ tịch Lưu và Chủ nhiệm Giàu, Chủ tịch Hội đồng Dân tộc Ksor Phước băn khoăn về thái độ của Quốc hội, khi mà “kiểm toán nêu ra một loạt sai phạm,

nhưng khi biểu quyết lại nhất trí, năm nào cũng thế”.

“Năm sau, khi quyết toán ngân sách nhà nước 2013 thì Bộ trưởng Bộ Tài chính phải trả lời là tại sao cứ sai hết

năm này sang năm khác và phải chịu trách nhiệm trước Quốc hội”, ông Ksor Phước đề nghị.

Tin vắn

Công ty quản lý tài sản của các tổ chức tín dụng Việt Nam (VAMC) thông báo điều chỉnh lãi suất các khoản nợ xấu đã mua với 10,7%/năm đối với loại tiền VND. Với

loại tiền USD lãi suất là 5,2%/năm, với loại tiền EUR lãi suất là 5,7%/năm.

Mức lãi suất trên đây được áp dụng trong quý II/2014 (từ ngày 15/04/2014 đến ngày 30/06/2014).